

Linköpings universitet

Kort om universitetet

Linköpings universitet (LiU), som blev landets sjätte universitet 1975, har sin utbildning och forskning fördelad på filosofiska fakulteten, utbildningsvetenskap, Hälsouniversitetet respektive Tekniska högskolan (LiTH). Universitetet har en tradition av samarbete över traditionella ämnes- och fakultetsgränser.

Universitetets totalt cirka 27 000 helårsstudenter finns fördelade på campus i Linköping och Norrköping. Satsningarna på ett campus i Norrköping har enligt universitetet på ett positivt sätt påverkat rekryteringen av nya grupper av studenter. Denna satsning gjordes före den period som redovisas i tabellerna nedan.

Andel med högutbildade föräldrar, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Linköpings universitet	31	31	32	30	31
Jämförelsetal *	1,82	1,80	1,73	1,65	1,71

*Ett jämförelsetal *över* 1 innebär en *högre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Andel med arbetarbakgrund, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Linköpings universitet	23	23	21	21	22
Jämförelsetal *	0,60	0,61	0,59	0,59	0,60

*Ett jämförelsetal *under* 1 innebär en *lägre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Andel med utländsk bakgrund, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Linköpings universitet	9	12	11	12	12
Jämförelsetal *	0,80	0,96	0,85	0,92	0,89

*Ett jämförelsetal *under* 1 innebär en *lägre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Källa: Registerdata SCB/Högskoleverket

Det sociala rekryteringsmönster som tabellerna visar har i princip varit oförändrat under 00-talet. Andelen nybörjare med högutbildade föräldrar är hög, men den är i nivå med genomsnittet för landets lärosäten och lägre än nivån bland de äldre universiteten. Andelen med arbetarbakgrund respektive med utländsk bakgrund ligger en bit under det nationella genomsnittet. I jämförelse med befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet är det en stor social snedrekrytering till Linköpings universitet.

Kvarvaro efter två års studier*, registrerat nybörjarläsår 2003/04, procent

Föräldrars utbildningsnivå	Kvar	Annat lärosäte	Ej kvar	
Högst gymnasial (=låg)	62	11	27	100
Eftergymnasial (=hög)	51	19	30	100
Alla	58	14	28	100

*Registrering 2005/06, gäller programstudenter som börjat på minst treåriga program 2003/04

Källa: SCB, bearbetning Högskoleverket

Den huvudsakliga skillnaden mellan studenter med olika bakgrund, som framgår av tabellen ovan, är att fler studenter med högutbildade föräldrar väljer att byta från Linköpings universitet till något annat lärosäte.

Utbildningsutbud

Grundutbildningen inom filosofiska fakulteten spänner över ett brett fält som omfattar humaniora, ekonomi och juridik samt kultur-, samhälls-, och beteendevetenskap. Inom området utbildningsvetenskap bedrivs grundläggande lärarutbildning, folkhögskolläro- och specialpedagogutbildning. Vid Hälsouniversitetet finns främst yrkesutbildningar: man utbildar arbetsterapeuter, barnmorskor, logoped, läkare, sjukgymnaster och sjuksköterskor. Tekniska högskolan ger civilingenjör- och högskoleingenjörprogram, matematisk-naturvetenskapliga och datavetenskapliga utbildningar, yrkeshögskoleutbildningar och vissa kandidatutbildningar. En fjärdedel av universitetets studenter läser på civilingenjörprogrammen.

I huvudsak är Linköpings universitet ett programuniversitet. Nära 80 procent av helårsstudenterna är fördelade på universitetets 105 programutbildningar.

Antalet studenter som läser på distansutbildning är nära 3 000, varav ungefär en sjättedel läser på heltid. Cirka 60 procent av distansstudenterna läser via nätuniversitetet.

Högskoleförberedande utbildning

Linköpings universitet bedriver ett antal collegeutbildningar, bland annat i samarbete med studieförbund och Norrköpings kommun.

Intresset för tekniskt basår har ökat väsentligt under det senaste året. Detta basår har omarbetats för att även göra det möjligt att läsa delar i form av en bastermin. Sommaren 2005 fanns också en möjlighet att komplettera gymnasiebetyget med matematik E (MaE) och vid godkänt resultat erbjöds garantiplats på ett antal utbildningar.

Förändringar under perioden

Distansutbildningen har nästan fördubblats sedan 2003, men omfattar ändå bara cirka tre procent av studenterna.

Sjuksköterskeutbildningen och socionomutbildningen har utökats något, vilket enligt universitetets bedömning bör gynna den breddade rekryteringen – i synnerhet som utökningen gäller både Linköping och Norrköping.

Studentrekrytering

Med endast drygt 35 procent av studenterna från det egna länet (2005/06) är Linköpings universitet beroende av att kunna attrahera studenter nationellt, och i växande utsträckning också internationellt.

Rekryteringsförutsättningar 2002–2005

Övergångsfrekvensen till högre utbildning bland ungdomar till och med 25 år är hög i Östergötland (46 procent 2005/06). Men i länet finns också kommuner med låg eller mycket låg övergångsfrekvens, till exempel Boxholm (25 procent).

Antalet ansökningar har minskat något till Linköpings universitet. Överlag är dock efterfrågan på utbildning mycket god inom medicin och vård, och god inom humaniora och samhällsvetenskap, medan bilden är mer blandad inom lärarutbildning och teknik/naturvetenskap. Universitetet framhåller i sin årsredovisning att det främst är en generell trend i kombination med utbyggnaden vid andra lärosäten som är skälet till att antalet ansökningar minskat.

Allmän verksamhet för rekrytering

Universitetet genomför varje år omfattande informations- och marknadsföringsinsatser för att attrahera studenter. Kommunikationen med presumtiva studenter sker genom kataloger eller andra utskick, och studiebesök, samt alltmer över webben. Varje år genomför universitetet ett omfattande besöksprogram i gymnasieskolan. Ett 100-tal skolor besöks av studentambassadörer som berättar hur det är att vara student och informerar om studierna. Universitetet deltar också i ett antal utbildningsmässor.

Sedan länge använder Linköpings universitet ett faddersystem, där äldre studenter hjälper yngre studenter till rätta. Utbildningen av faddrar har

breddats och fördjupats genom samordning och samverkan mellan studentkårerna, fakulteterna, och studenthälsan. År 2005 utbildades 1 200 faddrar.

I all text och bild som används samt i personliga möten strävar universitetet efter att förmedla förebilder och realistiska tankar kring studierna, för att möjliggöra medvetna och informerade val för individen.

Verksamhet för breddad rekrytering 2003–2005

Studentrekryteringen består av en mängd olika aktiviteter vid olika tidpunkter. Ett av målen är att rekrytera bredare, definierat som att öka andelen studenter från sociala eller etniska grupper som är underrepresenterade.

Universitetet anser att den verksamhet som är särskilt viktig för en breddad rekrytering är den som bygger på personliga kontakter, där relevanta förebilder med egna ord förmedlar sina upplevelser. I det arbetet betraktas lokala och regionala projekt som viktiga, och att de är kontinuerliga, med upprepade kontakter med gymnasieelever.

Universitetets handlingsplan för breddad rekrytering utgörs av en kommunikationsplan för studentrekrytering tillsammans med mångfalds- och likabehandlingsplanen¹. Dessa planer utvecklas och uppdateras årligen av universitetet centralt i samverkan med fakulteterna. De behandlas och diskuteras i rektors ledningsråd och beslut fattas i universitetsstyrelsen där studenterna är representerade. Vid fakulteterna vidtas åtgärder för att bredda rekryteringen, för att stödja studenter och verka för ökad kvarvaro och genomströmning.

Universitetet har under flera år arbetat med *riktad annonsering* i en strategi för mångfald. Syftet är att profilera sig som ett universitet för alla, oavsett etnisk tillhörighet, social bakgrund, ålder, religion, funktionshinder eller sexuell läggning. Förutom lokala och regionala tidningar har man även annonserat i media som RFSL:s webbplats och tidningen Gringo. Under 2006 skapades också en portal för lika villkor (www.liu.se/likavillkor) med information för anställda och studenter.

Sedan 2005 deltar Linköpings universitet tillsammans med ett antal regionala aktörer i Equal-projektet *Lika olika*. Syftet är att öka individens tillgång till utbildning för att förbättra möjligheterna för ungdomar som hamnat utanför arbetslivet.

Strategisk studievägledning har genomförts i samverkan med andra myndigheter och tillsammans med olika kommunala insatser, för att nå exempelvis målgrupper med annan etnisk bakgrund än svensk.

Tekniska högskolan genomför årligen en *sommarskola* för elever som ska börja i årskurs åtta. Sommarskolan innebär en vecka av intresseväckande laborationer inom naturvetenskap och teknik. Särskilda ansträngningar har gjorts för att informera om sommarskolan på skolor med hög andel elever med utländsk bakgrund.

---

¹ Dnr: LiU 1379/05-17

I syfte att underlätta den akademiska introduktionen på Tekniska högskolan utvecklades inför antagningen höstterminen 2005 en *studentguide* som delades ut till de nyantagna. Studentguidens syfte är att få de nya studenterna att börja reflektera över sitt sätt att studera och ge motivation till att göra de förändringar som eventuellt behöver göras för att bättre möta de krav studierna vid universitet ställer.

Mentorsverksamhet förekommer vid alla universitetets fakulteter. Den vänder sig till både presumtiva och nuvarande studenter. Ett exempel är VÄXA i Norrköping, som är ett mentorsprogram där studerande på lärarprogrammet möter barn och ungdomar på grundskolor för att inspirera dem att studera vidare. Ett annat exempel är ett mentorsprogram för studenter med annan etnisk bakgrund än svensk som startats av universitetets avdelning för externa relationer.

Vidare finns vid de flesta fakulteter *program för studentstöd*, som vänder sig till alla oavsett bakgrund. Dessa omfattar förutom mentorsprogram även skrivarestugor och -verkstäder och "våga tala"-kurser. Högskoleverkets utvärdering av stödet till studenter 2006² identifierade Linköpings universitet som det bästa lärosätet. Universitetet har en helhetssyn som gynnar hela verksamheten och ledningen är engagerad. Även introduktionen av de nya studenterna lyftes fram i utvärderingen.

Reell kompetens och alternativt urval

Bedömning av reell kompetens förekommer inom samtliga utbildningar, och därtill tillämpas validering i yrkesämne för sökande till lärarutbildning. Omfattningen är begränsad; av 36 sökande beviljades 17 reell kompetens år 2005. Antalet ansökningar minskade ytterligare under 2006, och var bara hälften så stort som 2004.

Linköpings universitet har, tillsammans med Malmö högskola och Umeå universitet, under de senaste åren utarbetat modeller för validering och tillgodoräknande av kunskaper och yrkeserfarenheter för förkortad utbildningstid fram till lärar- eller sjuksköterskeexamen.

Utvärdering och uppföljning

Genom en nybörjarenkät som delas ut första dagen till alla nyantagna studenter på Tekniska högskolan inhämtas information om hur de nyantagna värderar olika informationskällor. Enkäten frågar också hur studenterna värderar den egna kunskapsnivån i matematik/kemi och vilka särskilda behov de har. Utifrån en analys av enkätresultatet kan åtgärder vidtas där det finns behov, och förebyggande åtgärder kan sättas in i tid. I nybörjarenkäten ställs också frågor om vad studenten upplever är hans eller hennes etniska och sociala bakgrund.

---

² *Studier – karriär – hälsa*. Rapport 2007:24 R.

En processutvärdering av collegeåret vid Campus Norrköping har genomförts³. Utvärderingen rekommenderar att universitetet tar ett samlat grepp över collegeåret, bland annat genom att ansvaret inte ska ligga på en enskild institution, och att fler kommuner kopplas till collegeutbildningen.

Högskoleverkets bedömning

Utfall i förhållande till förutsättningar

Linköpings universitet anser att det hittillsvarande arbetet för att bredda rekryteringen varit framgångsrikt, men man är samtidigt medveten om att kunskapen om rekryteringen, och insikten om hur den bör bedrivas, varierar mellan olika delar av organisationen och att mycket arbete kvarstår. Framför allt återstår det att uppnå faktiska resultat av arbetet, något som hittills inte varit speciellt märkbart. Upplägget och grundstrategierna i arbetet för mångfald i rekryteringen är emellertid goda och vägvalen är väl övervägda enligt vad Högskoleverket kan bedöma.

Universitetets fokus på utbildningsprogram kan motverka en breddad rekrytering, eftersom enstaka kurser kan vara ett mindre steg att ta för grupper med studieovan bakgrund. Å andra sidan kan programstudier snabbare bidra till en känsla av tillhörighet och på så vis skapa goda förutsättningar för kvarvaro och examination. Detta förutsätter dock att det finns en stark infrastruktur för att integrera underrepresenterade grupper av studenter i utbildningarna, med de olika stödverksamheter som behöver finnas tillgängliga i synnerhet i början av studietiden. Här menar vi att universitetet har mycket goda förutsättningar att nå resultat.

Hur man arbetat med breddad rekrytering

Linköpings universitet arbetar långsiktigt genom kontakter och samarbeten med gymnasieskolor och olika samhällsinstitutioner, till exempel den kommunala vuxenutbildningen och arbetsförmedlingar, som är relevanta för dem som avslutat gymnasieskolan och står inför ett eventuellt val att läsa vidare. Som en förlängning av denna långsiktiga strategi poängterar universitetet vikten av en väl fungerande introduktion och att lärosätet kan erbjuda stöd både inför och efter studiestarten. Sammantaget är detta ett positivt sätt att arbeta för att bredda rekryteringen som utgår från ett helhetsperspektiv. När antalet sökande till högre utbildning ökar kommer det troligen att visa sig att universitetets strategier är de rätta när det gäller att få fler ungdomar att våga ta steget till högre utbildning.

Det märks på Linköpings universitet ingen tendens att vilja anpassa utbildningsutbudet för att nå en bredare studentgrupp, med exempelvis en större andel kortare program. Inte heller vill man anpassa antagningskraven

---

³ Karlsson och Aguirre-Hammarlund, ISV, LiU 2006

för att kunna ta emot fler studenter. På dessa punkter bör universitetet också vara konservativt, enligt Högskoleverkets mening. En särskild och kanske mindre prestigefull utbildningsandel vore fel väg att välja för att nå en ökad mångfald.

Det fortsatta arbetet

På universitetets webbplats finns några stycken som kort sammanfattar vägvalen för framtiden.

LiU fortsätter traditionen att arbeta gränsöverskridande i allt vi gör. Vi ser till att våra studenter får en kvalificerad akademisk utbildning med ett innehåll som är relevant för deras yrkesverksamhet i dagens och morgondagens samhälle. Vi fortsätter att tänja kunskapsgränser när vi söker nya lösningar på problem. Och vi fortsätter vår starka tradition av att samverka med samhället runtom oss.

Utöver det som görs kan universitetet möjligen öka flexibiliteten i utbildningsutbudet, för att tillgodose dem som av olika anledningar inte söker en campusutbildning men kan vara intresserade av en utbildning på distans. Likaså finns det förmodligen vinster att göra genom att utveckla alumnundersökningar och den befintliga nybörjarenkäten för att kartlägga vilka attityder till universitetet som olika grupper ger uttryck för, och därmed vilka attityder man har att möta.

I övrigt ser Högskoleverket med tillförsikt på fortsatta satsningar inom campus Norrköping. I denna traditionella arbetarstad finns ett av landets nyaste campus – och dessutom kanske ett av landets finaste.